

Teollisuus-Hypoteekkipankki.

Paasikivi ja Frey kävivät keskustelemassa Teollisuus-Hypoteekkipankin 7 % lainan konverteerauksesta ilmoittaen, että osa lainan ottajista oli taipuvainen maksamaan kokonaan luottonsa pois, toinen osa taas tahtoi konvertoida lainan uudeksi alempikorkoiseksi dollarilainaksi ja kolmas osa oli taipuvaisempi konverteeraamaan sen puntalainaksi, koska heidän ulkomaanvaluuttatulonsa enimmäkseen kertyivät tässä valuutassa. Huomautin heille, että konverteeraus ylimalkaan oli mahdollinen ainoastaan siinä tapauksessa, että obligationien kurssi olisi korkeampi kuin takaisinlunastuskurssi irtisanomistapauksessa, tähän lainaan nähden 101 %. Senvuoksi olisi asianmukaista, että Teollisuus-Hypoteekkipankki edelleen ostaisi dollariobligationeja, ainakin niin kauan kuin se saa niitä enintään 101 % kurssiin. Konverteeraus dollareissa, jonka pitäisi tapahtua enintään 5 % tyyppiin, olisi hyödyllinen ainakin sen takia, että päästäisiin kultaklausulista, jolla tätä nykyä tosin Amerikassa ei ole merkitystä, mutta joka, varsinkin jos dollarin kurssi edelleen alenee, saattaa myöhemmin tuottaa vaikeuksia. Käsityksenäni lausuin, ettei pankilla olisi riskiä irtisanoa laina maksettavaksi kokonaisuudessaan 1 p:nä tulevaa heinäkuuta, mikäli koski kultaklausulia, koska suurin osa obligationeista nykyään on Amerikassa ja siellä kultaklausulikysymys ei tätä nykyä ole aktueelli. Sitä vastoin pitäisi, ennenkuin irtisanomiseen ryhdytään, olla selvillä siitä,

kuinka suuri osa obligationeista vielä halutaan lunastaa, ja hankkia varmuus, että jäännöstä vastaava määrä uusia alempi-korkoisia obligationeja voidaan sijoittaa markkinoille. Mikäli koskee uuden puntalainan emissionia dollarilainan sijaan, on se mielestäni nykyään mahdotonta, koska Englannin hallitus edelleen jyrkästi noudattaa embargoa, erityisesti mikäli kysymys on rahojen hankkimisesta amerikkalaisten saatavien suorittamiseen. Emissioniin ei näinollen Englannissa voitaisi saada lupaa. Sitävastoin ilmoitin keskustelleeni yksityisesti Marcus Wallenbergin kanssa mahdollisuudesta, että lainan konverteerausta varten emittoitaisiin noin 5% nimelliskorkoinen laina Ruotsin kruunuissa ja punnissa rinnakkain ja että Wallenberg oli arvellut tällaisen heidän kauttaan kyllä mahdolliseksi ilmoittaen preliminäärisesti luulevansa efektiivisen koron nousevan noin $5\frac{1}{2}$ %:iin. Joku määrä Teollisuus-Hypoteekkipankin obligationeja valtion takuulla voidaan tietysti myöskin sijoittaa kotimaisille markkinoille. Sovittiin, että Paasikivi ja Frey ilmoittavat näistä seikoista yhtiön johtokunnan kokouksessa ensi viikolla ja että pankki kaikilta velallisiltaan ottaa selon, missä määrin velalliset haluavat 1) kokonaan maksaa velkansa, 2) vaihtaa nykyisen dollarilainan alempikorkoiseksi dollarilainaksi ilman kultaklausulia, 3) vaihtaa nykyisen dollarilainan markkalainaksi ja 4) vaihtaa sen vaihtoehtoisesti kruunu-puntalainaksi. Kun nämä tiedot on saatu, voidaan asiaa edelleen ryhtyä hoitamaan. Sillä välin ostetaan jatkuvasti obligationeja pankin lukuun, koska pankki voi sallia velan täydellistä takaisinmaksua ainoastaan siinä laajuudessa kuin obligationeja voidaan pankille maksuna jättää.

MR

22/3'34.

Stein.

Keskustelin ministeri Steinin ja kauppadelegaatti Njepomnjastchijn kanssa lounaalla ensiksimmäin luona, jolloin molemmat olivat erittäin innokkaita esittämään yhteistyötä Suomen ja Venäjän välillä puutavaramarkkinain alalla. Stein esitti aluksi sellaista mahdollisuutta, että kokeeksi tehtäisiin jonkun maan markkinoihin nähden sopimus, kuinka paljon kumpikin maa sinne puutavaroita tarjoaisi ja mikä olisi minimihinta niistä, tai että vastavuoroisesti toisen hyväksi luovuttaisiin kokonaan jonkun maan markkinoista. Tähän huomautin, että ensinnäkin mitkään sopimukset pohjoismaiden puutavaran suhteen eivät voi tulla kysymykseen ilman että kaikki kolme suurta puutavaranvientimaata, Ruotsi, Suomi ja Venäjä ovat asiassa mukana ja että tuskin on mahdollista tehdä sopimuksia vain määrättyihin maihin nähden ilman että samalla on olemassa sopimuksia koko markkinoille tarjottavaan määrään nähden, koska liika tarjonta ja siitä aiheutuva hintojen lasku joillakin markkinoilla tietysti vaikuttaa myöskin kaikilla muilla puutavaramarkkinoilla. Niinikään huomautin, että suomalaiselta kannalta on mahdotonta kokonaan luopua jonkun maan markkinoista compensationia vastaan toisen maan markkinoilla, koska suomalaisilla vientiliikkeillä on vanhoja suhteita määrättyissä maissa, joista ne eivät luonnollisesti tahdo luopua, ja myöskin kuluttajat eri maissa tahtovat vanhaan tapaan määrättyjä merkkejä. Sitä vastoin ilmoitin olevani sitä mieltä, että puhtaasti kansantaloudelliselta kannalta olisi luonnollisesti edullista varsinkin näiden kolmen pohjoismaan kesken saada aikaan sopimussitää, kuinka paljon kukin maa puutavaraa tuottaa ja tällaisen tuontirajoituksen pohjalla myöskin minimihinnoista. Stein ja Njepomnjastchij hyväksyivät tämänkin lähtökohdan ja ilmoitti S. parin päivän perästä matkustavansa Moskovaan ja ottavansa asian siellä puheeksi. Samanlaisesta sopimuk-

senteosta faneerimarkkinoilla Suomen ja Venäjän kesken oli niinikään samansuuntaista keskustelua. Huomautin siitä, että aikaisemmat neuvottelut tällä alalla olivat rauenneet suureksi osaksi sen takia, että henkilöt, jotka Venäjän puolelta olivat neuvotteluja käyneet, olivat tehneet sen tavalla, joka ei ollut omansa johtamaan positiivisiin tuloksiin. Herra N. myönsikin, että Venäjällä tosiaan oli ollut eräissä puutavaraneuvotteluissa sopimattomia edustajia, minkä seikan he itsekin olivat huomanneet. S. otti sitten puheeksi maataloustuotteiden viennin Venäjälle ja sanoi erityisenä suopeuden osoituksena Venäjän taholta saaneensa aikaan sen, että venäläiset nyt olivat halukkaat ostamaan sianlihaa Suomesta muutamalla miljoonalla markalla, jos maksuehdoista sovitaan. Kun kumminkin sianlihakaupat tähän asti Liettuassa ja Latviassa ovat tehdyt 15 kuukauden luotolla ja suomalaiset olivat tarjonneet ainoastaan 6 kuukauden luottoa, piti hän välttämättömänä, että luotto saataisiin jonkun verran pitenemään. Maitokauppa on myöskin saatu rajoitetussa määrässä jälleen käyntiin, ja ilmoitti herra S. Moskovan matkallaan ryhtyvänsä keskustelemaan myöskin venäläisten viranomaisten kanssa juuston ostomahdollisuuksista Suomesta toivoen tässä suhteessa voivansa saada joitakin tuloksia aikaan.

RR

Tohtori T.T. Kaila Kotimarkkinateollisuusliitosta
kävi esittämässä erään luottamuksellisesti hankkimansa kontraktijäljennöksen Neuvosto-Venäjän Kauppavaltuuskunnan ja erään juutalaisen liikemies Poljakowin kesken Helsingistä. Kontrahdin mukaan saa Poljakow yksinoikeuden myydä Suomessa Pietarin Tekstiilitrustin pumpulilankaa sitoutuen myymään vuodessa vähintään 4.000.000 markan arvosta. Hintana on 50 % siitä, mitä Coates'in hintaluettelo vastaavanlaisesta langasta kulloinkin osoittaa. Samansuuntaisia sopimuksia lienee tehty tai ainakin suunniteltu erinäisiin toisiinkin tavaroihin nähden. Erityisesti sementin ja superfosfaatin dumpausta Suomeen näkyy Neuvosto-Venäjän taholta suunniteltavan, osittain harjoitettavankin, minkä johdosta Valtion Rikkihappo- ja Superfosfaattitehtaat ovat anoneet tämän tavaran maahantuonnin monopolisoimista sen käsiin ja sementtiteollisuus aikoo aluksi pyytää tähtitullien käyttämistä koko laajuudessaan ja, jos tarvitaan, sementin perustullin korottamista. Kaila ilmoitti pitävänsä parempana tullin koroitusta myöskin superfosfaatin suhteen kuin sen kaupan monopolisoimista ja ilmoitti pääministerin olevan samalla kannalla.

PK

23/3'34.

Keskustelin valtiovarainministeri Relanderin kanssa Valtion 6 % puntalainan v:lta 1923 konverteerauksesta ja selostin hänelle Hambron pankin kirjeitä 17 ja 19 päiviltä maaliskuuta. Ministeri katsoi, että konverteeraaminen oli tehtävä 5% basiksella ja että koron alentaminen oli alkava 1 p:stä tulevaa marraskuuta sekä kehoitti hoitamaan asiaa tämän mukaisesti.

RR.

23/3'34.

Myöhästyneenä saapui kaupunkiin Mr Montague Norman'in sihteeri Mr Cobbold, joka klo 10 24 p:nä maalisk. tuli pankkiin huolimatta siitä, että oli Marianpäivä. Tudeer ja Suviranta olivat myöskin saapuvilla. Kävimme lävitse Suomen taloudellisen aseman rahamarkkinoihin, ulkomaankauppaan, tuotantoon ja kotimaankauppaan sekä valtion ja kunnan raha-asioihin ja työttömyyteen nähden. Mr C. kertoi, ettei Englannilla paremmin Amerikan kuin Ranskankaan valuuttapolitiikkaan nähden ole minäkäänlaisia sopimuksia ja Englannin pankissa se käsitys on vallalla, ettei tällaisia sopimuksia toistaiseksi voida tehdä, koska ei ole mitään varmuutta, että kaikki sopimuskumppanit kykenisivät pitempää aikaa sopimuksia noudattamaan. Sosialistien voitosta Lontoon kunnallisvaaleissa sanoi hän, että siihen Englannissa suhtaudutaan sangen rauhallisesti, jopa myötätuntoisesti, koska laajoissa porvaripiireissäkin se käsitys on vallalla, että asuntokysymys slummikaupunginosissa on ehdottomasti järjestettävä ja konservatiivinen kaupunginvaltuusto ei ole tähän tehtävään pystynyt. Nyt on katsottava, että on asianmukaista antaa sosialistien koettaa, mitä he saavat aikaan. Yleinen käsitys maassa on se, että kun löytyy runsaasti pääomaa ja suuri määrä työttömiä, joita tässä rakennustyössä voidaan käyttää hyväksi, on asianmukaista, että sosiaalisen viihtyisyyden kannalta laajakantoisia suunnitelmia tässä suhteessa nopeasti toteutetaan. Muuten on Englannissa vallalla melkoinen optimismi ja useat teollisuuden haarat ovat työskennelleet huomattavalla menestyksellä.

Toisia teollisuuksia, kuten esim. hiiliteollisuus, on kumminkin edelleen vaikeassa tilanteessa ja vaatii niiden terveelle kannalle saattaminen verrattain radikaalista uudestaanjärjestelyä. Cobbold oli erityisesti kiinnostunut meidän teollisuutemme myyntijärjestöihin ja niiden toimintatapoihin sekä teollisuuden käyttämiin ulkomaanluottoihin ja niiden organisointiin sekä lausui moneen kertaan, että Englannissa monilla teollisuuden aloilla tarvittaisiin samanlaista yhteistoimintaa kuin mitä meillä on aikaansaatu. Ranskaan nähden hän huomautti, että Ranskan valuutta teknillisesti kyllä on edelleen varsin vahva, mutta että sen kohtalo viime kädessä riippuu ulkomaisten suhtautumisesta Ranskaan ja valtion raha-asioiden kehittämistä itse Ranskassa, jotka seikat taas ovat riippuvaisia poliittisen tilanteen kehittymisestä maassa. Hänen mielestään Ranskan raha-asioiden tila on nykyään jokseenkin kriittillinen ja ulkomaisten luottamus maahan vähenemässä. Erityisen kriittillisenä hän piti Sveitsin tilannetta eikä pitänyt mahdollisena, että siellä ennen pitkää voitaisiin joutua ottamaan harkinnan alaiseksi luopuminen kultakanasta, erityisesti koska maassa voimakas opinio jo vaatii tällaista askelta. Hän ilmoitti, että Mr. Norman nimenomaan oli käskenyt lausumaan sekä täällä että muissa pohjoismaissa, että hän politiikallaan pyrkii lähemmän yhteistoiminnan aikaansaamiseen Suomen, Skandinavian maiden ja Englannin kesken ja erityisesti kauppavaihdon vilkastuttamiseen näiden maiden välillä. Muuten sanoi hän Englantiin yhä enemmän leviävän sen käsityksen, että nykyisestä järjettömästä kauppapolitiikasta maailmassa voidaan päästä ainoastaan siten, että Englannin johdolla muodoste-

taan mahdollisimman suuri talousalue, jonka sisäpuolella kaup-
pavaihto koetetaan saada mahdollisimman vapaaksi, mutta joka
uloospäin yhteisesti esiintyisi muita maita vastaan sillä taval-
la kuin näiden omat toimenpiteet kulloinkin vaativat. Erityi-
sesti katsotaan Englannissa, että latinalaiset kansat mentali-
teetiltaan, tavoiltaan ja menetelmiltään siinä määrin poikkeaa-
vat englantilaisten tavoista ja ominaisuuksista, että niiden
kanssa yhteistoiminta käy erinomaisen vaikeaksi, jota vastoin
erityisesti pohjoismaat katsotaan erittäin sopiviksi yhteis-
työhön Englannin kanssa viitatussa suhteessa. 24 p:nä Mr C.
lähti takaisin.

AK

26/3'34.

Mr Gray Nat. City Bankista tuli luokseni palaten Neuvosto-Venäjältä. Hän ilmoitti olleensa lähes 2 vuotta melkein yhtämittäisesti siellä selvittämässä Citibankin vanhoja Pietarin konttorin asioita ja hankkimassa materiaalia niistä niitä oikeudenkäyntejä varten, joita pankilla näiden asioiden johdosta New Yorkissa on vireillä. Hän kertoi tilanteen Venäjällä varsinkin viime syksystä lähtien huomattavasti parantuneen, nähtävästi pääasiallisesti sen johdosta, että viime vuoden sato oli ollut erittäin runsas ja että elintarpeita senvuoksi kaikkialla oli entistä helpommin saatavissa. Hän kertoi venäläisten viranomaisten pyytäneen häntä Suomessa yrittämään järjestää erään heidän asiansa tšekäläisen Helsingfors Aktiebankin kanssa. Vaikkakaan asia ei nimenomaan välittömästi koske hänen pankkiansa oli hän jonkunmoisena vastapalveluksena niistä palveluksista ja siitä ystävällisyydestä, mitä venäläiset viranomaiset olivat hänelle osoittaneet, luvannutkin asian järjestää. Asia on lyhyesti seuraava: Kesällä 1918 oli Centrosajus erään pietarilaisen meklarin kautta ostanut Helsingfors Aktiebankilta 150.000 Amerikan dollaria, jotka piti Amerikassa asetettaman määrätulle tilille. Vasta-arvo suoritettiin Ruotsin pääkonsulaattiin Pietarissa. Nat. City Bankilta oli nyttemmin saatu todistus siitä, että Helsingfors Aktiebank oli pyytänyt City Bankia määrätulle tilille heidän lukuunsa suorittamaan 150.000 dollaria. Kun pankilla ei kumminkaan sillä hetkellä sattunut olemaan aivan täytettyä tätä määrää, lykkääntyi suorituksen teko kunnes vähän sen jäl-

keen kaikki suomalaisten saatavat New Yorkissa pantiin takavarikkoon eikä suoritusta enää voitu tehdä. Kun takavarikko jälleen aikanaan peruutettiin, sai Helsingin Pankki takaisin tililleen vapaasti käytettäväkseen kaikki dollarinsa ja puheenalainen maksumääräys jäi suorittamatta. Kun venäläiset olivat Helsingin Pankista tiedustelleet, miten asia oli järjestynyt, oli siellä vastattu, että asia ei heitä enää koskenut, vaan kääntykööt Citibankin puoleen. Tämä oli kuitenkin kieltäytynyt antamasta minkäänlaisia informationeja venäläisille ennen kuin nyt vasta aivan viime aikoina, jolloin venäläiset olivat huomanneet, ettei dollarisuoritusta ollut tapahtunut. Kun Helsingin Pankista uudelleen oli joitakin vuosia sitten tiedusteltu asiasta, oli siellä vastattu, että Suomen lain mukaan pankit ovat velvollisia pitämään kirjoja ainoastaan 10 vuoden vanhoista asioista, eikä tästä asiasta senvuoksi voitu enää antaa mitään tietoja, koska enemmän kuin 10 vuotta oli kulunut. Venäläiset katsovat, että pankki oli sekä moraalisesti että asiallisesti velvollinen toimittamaan heille kysymyksessäolevat 150.000 dollaria, mutta olivat kuitenkin ilmoittaneet olevansa valmiit minkälaisiin kompromisseihin tahansa saadakseen asian ilman oikeudenkäyntiä järjestetyksi. Myöskin Citybankin amerikkalaiset juristit olivat olleet sitä mieltä, että venäläisten vaatimus oli täysin oikeuden- ja lainmukainen Amerikan lain mukaan. Gray ilmoitti, että venäläiset olivat sanoneet, etteivät he Suomessa halua ryhtyä oikeudenkäyntiä aloittamaan pankkia vastaan, mutta kenties vastaisuudessa voivat panna takavarikkoon pankin saa-

tavia Lontoossa tai New Yorkissa ja sitä tietä saada oikeudenkäynnin vireille näissä paikoissa. Gray tiedusteli, voisinko minä asiasta keskustella Helsingfors Aktiebankin kanssa. Lähetin tämän johdosta häneltä saamani asiakirjat ulkoministeri Hackzellille, joka tarkastettuaan ne yhdessä lähetystöneuvos Kivikosken kanssa puhelimitse ilmoitti, että heidän mielestään pankki sekä juriidisesti että moraalisesti oli velvollinen vastaamaan puheenalaisista transaktioneista ja kehoitti minua neuvomaan pankkia tekemään jonkunmoisen kompromissin venäläisten kanssa, erityisesti koska pankki Aunuksen Puuliikkeen omistajana oli riippuvainen venäläisestä raakatavarasta.

RR

8/6'34

kävi täällä vuorineuvos Lampen keskustelemassa yhteistoiminnan aikaansaamisesta Pohjois-Päijänteellä toimivien faneeri- ja sahaliikkeiden kesken raaka-aineiden hankinnassa. Lampen sanoi pyrkivänsä siihen, että asiat voitaisiin järjestää sillä tavalla, että Pohjois-Päijänteellä toimivat suhteellisen pienet yhtiöt eivät metsäorganisaatioihinsa nähden olisi yliorganisoituja vaan voisivat pitää organisationsa mahdollisimman pieninä ja että järjetön kilpailu, joka usein johtuu vain ambitionisyistä ja muista henkilökohtaisista motiiveista, saataisiin poistetuksi. Tämän vuoksi, koska hän kumminkin piti yhteisen hankintakonttorin perustamista ennenaikaisena ja muualta saatujen kokemusten nojalla epäilyttävänä, hän oli suunnitellut sellaista järjestelmää, että näillä yhtiöillä olisi yhteisesti palkattu henkilö, joka avustaisi kaikkia yhtiöitä puolueettomasti ja olisi oikeutettu järjestämään niiden metsänhankintatoimintaa yhteiseksi eduksi. Tällaisena henkilönä oli ajateltu metsänhoitaja Paanasta, joka tässä toimessa luonnollisesti ei muodollisesti voisi olla Parviaisen hankintapäällikkönä. Sitävastoin voisi hän hoitaa Parviaisen ja Hanna Parviaisen metsät kuten tähänkin asti ja valvoa kiinteästi myös Parviaisen hankintaorganisationia, johon tuskin tarvitsisi palkata edes uutta nuorempaa metsänhoitajaa, vaan korkeintaan antaa jollekin kehittyneemmälle metsätyönjohta-

jalle jonkun verran edesvastuullisempi asema kuin muille. Niinikään ilmoitti Lampen, että K.O.P. ei tule pyrkimään saamaan Paanasta palvelukseensa niin kauan kuin Parviainen hänet tahtoo pitää.

Keskusteltuani Burgmanin ja Heurlinin kanssa olimme sitä mieltä, että puheenalaisesta yhteistoiminnasta olisi etua myöskin Parviaiselle, erityisesti koska jos Parviainen ei menisi mukaan yhteenliittymään, muut K.O.P:n t:nimet joka tapauksessa ryhtyisivät yhteisesti toimimaan ja Parviainen saisi kilpailla tämän yhteenliittymän kanssa. Kumminkin oltiin sitä mieltä, että yhteistoiminta ei saisi käydä sellaisissa muodoissa kuin esim. Kotkan tukinostoyhtiön toiminnan väitettään käyneen, vaan täysin oikeudenmukaisten ja korrektien liikeperiaatteiden pohjalla, joita vastaan myyjienkään kannalta ei olisi mitään muistuttamista. Lampen oli myöskin ilmoittanut, että asia luonnollisesti oli täten hoidettava. Burgman sai tehtäväkseen keskustella Serlachiuksen kanssa asian hoitamisesta, ja Paanasen henkilökohtainen mielipide asian järjestämisestä oli luonnollisesti myöskin otettava huomioon.
